

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Torsdagen den 6 Juli 1820.

Recension öfver Markalls sömnlösa
nätter. Ortman 1820.

(Forts. från N:o 52.)

N:o 2. *Rimthussiaden*, en Epopé i sex
sånger. Öfversättaren yttrar i sitt förord
till denna Epopé, att den är författad ef-
ter alla de ägta smakens regler, som äro
uppgifna uti Boileaus art poétique. Vi
skola i följe haraf tillse i hvad mån des-
sa fordringar blifvit uppfyllda. Boileau
yttrar sig på följande sätt om hjeltedigten:
I all poetisk glans sig Hjeltesången höjer
Att skildra någon stor, beundrad gernings

lopp,
Att bilder understödd, af digten lifvad opp.
Förtrollningskonsten här till största höjden
drifves.

Åt allt en kropp, en själ, en form, ett lyn-
ne gifves.

Till någon *Gudamagt* hvar dygd förvand-
lad är,

Hvart älskvärdt föremål en Gudaskepnad
bär.

Att Markall af en svärm bolgetingar förföljs
Och, räddad undan dem, uti en landstol
höljs,

Det var en händelse som ej förundran
väcker,

Ett ödets spel som sig, till mången Rim-
thuss sträcker.

Men att af Phœbi hat, som ej förskoning
gaf,

En rimmarhop förföljs kring länder och
kring haf,

Men att på Kellgrens bön, som hämdens
läga tänder,

Uti en Åsna led vår Markall blir för-
vänder,

Att vred, i Ijungelds blixtn Thorild sti-
ger opp

Och nedslår med sitt svärd Rimthussars
lega tropp,

Se det beundran får, det intar och för-
nöjer,

Ger ämnet mera lif och taflans prakt för-
höjer.

Epopéns föremål är sålunda att skil-
dra någon stor gerning och dess följder.
Den utväljer sig derfore en hjelte, utru-
stad med alla de egenskaper, som erfordras
till ett värdigt genomdrifvande af denna
gerning. En sådan hjelte i ofvannämnde
Rimthussiad är Markall. Han uppträder
med alla de naturens och hjertats formo-
ner, som obestriddigen göra honom till
den förnämste bland Thussarne, med allt
det förstånd, den energi och kraft som
ämnet fordrar, kallad att bemäktiga sig ett
land, vid namn Pindus. Derfore äro be-
nämningarne, den *hjerneberöfvade*, den
vingelfotade Markall beständigt återkom-
mande epitheter, för att ännu djupare fasta
hos läsaren begreppet om denna märklige

Thungus. Också är visserligen hans karakter bäst af alla soutinerad. Skalden har med de mest lifliga färger teknat honom; hvarje läsare med den ringaste phantasi, skall genast förmå att uppfatta hans bild. Man tycker sig höra honom, antingen då han såsom *hjerneberöfvad* tilltalar Posthumius Priscus under offermåltiden, eller då han uppmuntrar sina stridskamrater till mod; man tycker sig se honom, huru han *vingelfotad* står på fältet i den högsta hjelteifver, eller när han af Kellgren framsläpas inför Phæbi thron, och de salige skalder komma och känna på hans tofviga hjessa, för att utforska hans hufvuds besynnerliga organer. Ja! hur lifligen är han icke teknad i sin hjelterustning. Han bär på hufvudet en hjälm, hopklistrad af tusende ark det mjukaste papper, en åsnesvans fladdrar rikt och prydligt för vinden kring hjelten från den smaktfulla hjälmen. En gåskarl står på hjälmens kant, som kacklar — så att vid hvarje steg hjelten tager, ropar denne från hjälmens tak: ka! ka! ka! ka! En väderqvarn jemte mjölnaren stå tecknade på skölden och inänder: *För rock och för spisning.*

Enligt hjertesångens idé är han städse omgifven och skyddad af den mäktiga Gudinnan Sysis. — Huru väl poëten förstätt att blanda det naturliga med det underbara, visar oss den *hjerneberöfvade* Markalls förvandling i en *Åsna*. Alla i Boileaus art poëtique uppgifna reglor tyckas sålunda vara iagttagna, det skall hvarje opræocuperad läsare nogsamnt finna. De öfrige Rimthussiske kämpar äro: *Polyhistrio* med pudrade hjessan, General-intendenten *Esaias* den digre, *Asteriscus* med stjerniga skölden, *Paidax*, så nämnd af människors barn, men af sälle Olympier Pajas, *Trasenberg* med lätta cohorter, *Rephanus* *flos* med sin stjernåtkikande näsa, den vördade *Nestor*, *Lithorodon*, mästarn i spådom, *l'Orateur de la triste figure*, Riddaren *Hans*, som hade till devis: *Jag och fäderneslandet.* *Juniperimons*, den

läsande, *Bernhardo* med gullknapps-sirade skölden m. fl.

Härvid kan dock ej Recensenten underlåta att anmärka, huru vid dessa namns utväljande poëten förbrutit sig mot denna Boileaus regel:

Till sångens pryddande har vitterheten gömt
En mängd af sköna namn, dem ingen ålder
glömt.

Som stora minnens rätt med ökad välljud
tager;

En Bjugg, en Lindeberg, en Wallmark
och en Bager,

Hur löjligt af en skald, som då han hjetar
quad,

Ej valde en af dem, men söng en *Thusiad*.

Ett hårdt barbariskt namn, hvars missljud
oss förskräcker

Ett hemligt obehag för hela sången väcker
&c.

Bland de namn som förekommit Recensentens öron mest barbariska äro: *Polyhistrio*, *Asteriscus* och *Paidax*. *Markall* är ett mycket välljudande namn, men framtör alla, såsom fransyskt: *l'Orateur de la triste figure*. *Juniperimons* låter icke oäfvat; *Lithorodon* majestätiskt; *Hans* deremot slyngelaktigt och lågt. *Rephanus* *flos* stolt och uppbläst, *Bernhardo* qvinnligt och spädt m. m.

Då förmodligen för de fleste af våra läsare innehållet af detta poëm är obekant, göra vi oss ett nöje att meddela en kort berättelse härom.

Markall, poëmets hjelte, *Vecordias* (dumhetens) son, fattar *hjerneberöfvad*, jemte sina Stallbroder, det beslut att eröfra *Helicon*. De afbida pass från deras Skyddsgudinna Sysis. *Minerva*, som förnimmer deras uppsåt, begifver sig till *Apollo*, förtäljer honom det förestående aafallet, begär och erhåller hjälp. Midt under det *Rimthussarne* äro församlade i den *Sysiske* hälan inbryta en hop af *Apollo* sände satiriske skalder, förbytta i getingskepnader, och anställa en förskräcklig förödelse. Sy-

sis, som mellertid hemma i sitt palats uppfylles af oroliga aningar, utskickar Vecordia till hålan; allt var der i det mest jemnerliga skick. Rimthussarne, plågade af getingarne, vältrade sig från den ena ändan af hålan till den andra. Vecordia, för att rädda dem förvandlar dem genast till allahanda bohagsting. Getingarne begifva sig borrt. Sysis kommer sjelf dit. Okunnig om förvandlingen saknar hon med häpnad Drottarne. Tröt och bekymrad vill hon slutligen nedsätta sig i en landstol, och fattar ett spö för att afpiska stoftet. Olyckligtvis hade Vecordia förvandlat Markall i ett sådant bohagsting. Vid hvarje slag af Gudinnan trängde sig trycksvärta ur stolen. Förvånad förnyar hon slagen, då slutligen en jemrande röst tränger sig ur stolen: Vet jag är Markall m. m. Gudinnan, som nu får underrättelse om sammanhanget, förvandlar åter alla Rimthussarne i deras naturliga skepnader, och uppmuntrar dem till en snar hämd på Apollo. Hon uppmanade dem icke föräfvades.

3:dje Sången beskriver krigshären, hvilken framtagar för att münstras af Polyhistro och signas till striden af Lithorodon. (Denna sång bör läsas i sin helhet; och är mästerligen författad.) Derefter anrycka de mot Pinden, och slå läger på en vid slätt. Skyndsamt anländer då en Harold från tursten Posthumius Priseus, äskande förening och vänskap. Detta upptages naturligtvis med stor fögnad af Rimthussarne. Den äldrige Posthumius bjödes till lägret, en offermåltid anställes och förbundet mellan honom och Markall beseglas. En liten ordväxling uppstår väl mellan de båda hjeltarne, hvilken dock Nestor genom sitt bemedlande bilägger. Följande dagen börjas drabbningen. Å ena sidan kämpa Rimthussarne och å den andra de Pindiske skalderné. Markall förlorar slaget. Posthumius Priseus, Trasenberg, Asteriscus m. fl. fly. Polyhistro faller för Thorild. Markall förvandlas af Apollo till en Åsna. Markom taljer skalden följande:

Sist framförde man nu den hjerneberöfvade Markall,
 Och till en ögonfagnad han blet för Musser och Skalder.
 Mange af ryktet blott hört talas om Journalionen:
 Desse sig reste på tå; man roppte, man stottes, man trängdes.
 Men när man ändtligen såg den Thussiska hjeltgestalten
 Lik en förtappad trompetare stå och skefva mot marken,
 Brast i ett omotståndeligt skratt den församlade skaran
 Phoebus sjelf vid hans anblick log de Odödligas loje;
 Och det berättas, att nu, den första gång i hans lefnad,
 Märktes ett tecken af blygd på Markalls härdade kinder.
 Men af spiran berördes han nu från Dellierns domstol,
 Och af en flock Satirister bereddes hans nya förvandling.
 Rundt kringstode de honom, beundrande länge hans uppsyn;
 Mången på näsan knäppte'n; i örnen nöps han af andra:
 Mången på hufvudskåln ock sökte hans hjernas organer.
 Mången ock talade så till någon af skådarnes antal:

"Sannerlig, spak och lätt är Markall nu att beröra;
 "En helt annan än den, som fordom så skrytande ytdes!"

Nu Horatius tog eröfrade fanan af Kellgren,
 Svepte i henne den stirrandes kropp, som genast bief hårfull.
 Två rimstycken, som förr af Sysis i grottan belönats,
 Stjernhjelms formade flinkt till tvenne spetsiga örnen.
 Satte dem se'n på hans hufvud, och des som smycken de glänste.

Men af öfriga verk, till hvilka ej sakna-
des tillgång,
Sedan hans sköflade drägt och rustning
man noga ränsakat,
Svartvade Machiavell, Martialis och Timon
och Fischart
Fyra gängliga ben, att bära den ruggiga
skepnan.
Nu till de öfriga kom Engländern Wire-
ker, och sade:

"Fordom en åsna jag sett; med ståt-
liga öron begäfvad,
"Sörjande dock, att en svans hon ej ägde,
med öronen jemlik.
"Och då hon saknade svans, att dermed
öronen viska,
"Steg dess klagande skri till Jupiters thron
på Olympen.
"Derföre varnar jag er, J älsklige Bröder
och Vänner!
"Likasom hjernlös fordom han var, gör
Åsnan ej svanslös!"

Talade så. Men skrattande högt, Ari-
stophanes framsteg,
Och åt Lessing gaf han en vink att hemta
i blinken
Några förglömda prof af den Aldre Litte-
raturen.
Nu man deraf, med Petronii hjälp, såg
Skalderne flata
Den mest präktiga svans, som en Åsna
någonsin burit.
Sedan den fästad var och Langohr således
fardig,
Gåfvo de honom ett rapp; af Keilgren
måttades hugget;
Men från Pinden med raglande språng,
med forfarliga
Lopp han åt slätterna ner och gerad i den
tjockaste skogen;
Länge man hörde hans skrån sig ända med
tanklösa rimslut.

(Forts. e. a. g.)

Röfvarens Dotter.

(Berättelse.)

(Forts. från No 53.)

Sedan Gudstjensten var slutad och han ha-
de allagt sin embetsdrägt, intradde han i
den redliga snickarmästarens, sin foster-
fars, väl bekanta lilla kammare, der hans
första ungdom-år förflutit, der han mog-
nat till yngling, der första fr et till de
kanslor utväsklat sig, som i dag upplifvat
hans hjerta. Det dröjde ej länge för
hans fostermor inkom, tryckte med häftig
förtjusning den älskade sonen till sitt hjer-
ta och fällde glädjetårar i hans famn. Snart
satte man sig till det lilla bordet, alldeles
som fordom, endast med den skillnad, att
sonen i dag nödvändigt måste inta fa-
drens plats, och att modren ej lät beröfva
sig den glädjen att servera sin dyrbara
gäst. Man kan lätt föreställa sig huru den
fordna tiden åter upplifvades i fortrogna
samtal, huru de längst forsvunna årens
sorg och glädje återkallades; men den för-
ra, prydd med den solnars blommor,
gjöt ingen bitter dropa i den styrkande
kalken. Ack! hvem känner ej de ljuvva
stunder, då menniskan, upphöjd öfver det
jordiska, ser de öfverlevade fröjdernas af-
tonrådnad åter lysa i en lycklig framtids
morgonglans, och förekommer sig sjelf som
en drommande, som ej har annat att fruk-
ta än återuppvaknandet till den slappa och
hvardagliga verkligheten. Detta uppvak-
nande inträffade äfven hos vår vän, och
alltför tidigt för hans önskan, då klock-
slaget erinrade honom att begifva sig till
det grefliga slottet, för att af gga sitt skyl-
dighetsbesök. Glöm oss icke, min kara
son, hviskade modren honom i örat, un-
der det hon ledsagade honom till porten,
och kläppade honom förtroligt på axeln.
(Forts. e. a. g.)

No 55 utgives nästa Måndag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN LMNELIUS, 1820.